

канд. геог. наук, доцент Олійник В.Д.,
канд. економ. наук, доцент Іванов А.М.
Одеська національна академія харчових технологій

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ ДУЗІ СТОЛИЦЬ ЯК СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Розглянута Східноєвропейська дуга столиць як одне з європейських угруповань у контексті світових геопросторових поєднань столиць держав. Запропонований перспективний напрямок міжнародного туризму в рамках Європейської дуги. Показані особливості запропонованого напрямку.

Ключові слова: геопросторове поєднання, Східноєвропейська дуга, міжнародний туризм, геопросторова організація маршруту.

Як відомо у розміщенні державних столиць світу є певна закономірність, яка проявляється у більше ніж у 20 геопросторових поєднаннях [1]. Геопросторове поєднання столиць - це відокремлене зосередження на обмеженій території столиць держав, які є сухопутними, або морськими сусідами (як першого, так і іншого рівня сусідства).

На теренах Європи існує одне таке поєднання, що розмежовується на вісім взаємооб'єданих поєднань, у складі якого можна виділити Східноєвропейську столичну дугу. Ця географічна дуга починається з Києва і включає шість столиць Європи. Столична дуга об'єктивно може слугувати основою для дослідження стану та перспектив розвитку туристичної діяльності (туристична логістика, транспортне сполучення, прикордонне співробітництво).

Іншими європейськими угрупованнями є Центральноевропейське (провідна столиця Відень), Середземноморське (лідером якого є Афіни), Північно-Східне (провідною столицею є Стокгольм), Північний промінь (провідна столиця Берлін), Південно-Західний промінь (провідною столицею є Мадрид), Західноєвропейське (лідером якого є Лондон) і Апеннінське угруповання (серед столиць угруповання провідним містом є Рим) [1].

Враховуючи унікальність політико та економіко-географічного розташування України, ми пропонуємо виділити окремий напрямок міжнародного туризму за участю України, який включає відвідування туристами Східноєвропейської дуги з зупинками у 4-х географічно радіально розташованих містах України - Києві (північ), Харкові (схід), Львові (захід) та Одесі (південь). Це є необхідним, оскільки, відвідуючи тільки Київ, туристи не зможуть зробити об'єктивні висновки про Україну, оскільки ці території відрізняються не лише населенням та його культурою, а й природою, ландшафтами, економічним станом розвитку, станом розвитку самого туризму.

Вважаємо за доцільне змінити набір країн, які входять до широтних геополітичних столичних об'єднань. Так, з Північного променя з провідною столицею Берлін, слід вилучити такі країни, як Польщу, Білорусь, а з Північно-Східного угруповання - країни Балтії - Естонію, Латвію та Литву. Перерозподілити ці країни таким чином:

- до Північного променя зарахувати країни Балтії та Польщу (країни цього об'єднання мають історичні та культурні корені, приблизно однакову спеціалізацією в туризмі);

- до запропонованого нами угруповання Східноєвропейського включити Чехію, Словаччину, Молдову та Україну (ці країни є пострадянськими та мають характерні особливості природи та культури). Ядром цього новоутворення слід вважати Чехію, оскільки за роки її нової незалежності, туризм піднявся на щабель вище, ніж у інших країн, віднесених до цієї групи. При організації туристичної подорожі існує доволі потужна система атракцій природних та антропогенних об'єктів показу для туристів. Також важливою

особливістю є можливість відвідування узбережжя Чорного моря, гірських хребтів Карпат та рівнинних територій Східно-Європейської рівнини.

Маршрут широтної туристичної подорожі по східноєвропейських столицях Європи має такий лінійний маршрут: Прага - Братислава - Львів - Київ - Харків - Одеса - Кишинів та зворотній.

Слід врахувати при теоретичному обґрунтуванні вибору пунктів маршруту той факт, що на різних етапах розвитку державності України такі міста як Львів та Харків були адміністративними столицями держави. Одеса обрана як місто-мільйонник з найпотужнішими можливостями щодо розвитку туристичної сфери діяльності.

Організація туристичної подорожі за вказаним маршрутом може здійснюватися в кількох варіантах.

Варіант 1. Туристи прибувають до Києва з Братислави літаком, чи автомобільним транспортом, а далі рухаються лінійним маршрутом до столиці України - Києва. Після відвідування м. Одеса рухаються автомобільним транспортом до Кишинева, а далі - літаком до Праги, чи автобусом через україно-словацький кордон до Праги.

2. Туристи рухаються автомобільним транспортом так: Кишинів - Одеса - Харків - Київ - Львів - Братислава - Прага. Якщо обирається рух повітряним транспортом, то можна чергувати літак та автомобіль.

Як бачимо, 2-й варіант маршруту більш вигідний та ефективний. У перспективі можлива організація залізничного круїзу в запропонованому туристичному напрямку. В цьому випадку особливий інтерес становить варіант 2.

Для організації запропонованого нами напрямку слід врахувати такі дані:

1. Знання про точкові елементи подорожі, які включають:

- початковий (стартовий) пункт;
- транзитний пункт;
- пункт зупинки;
- пункт відвідання;
- кінцевий (фінішний) пункт.

2. Знання про елементи подорожі, які включають:

- маршрути пересування між транзитними пунктами, або пунктами зупинки;
- радіальні маршрути між пунктами зупинки і пунктами відвідання.

3. Знання про взаємне розташування точкових та лінійних елементів подорожі.

4. Знання про просторові відношення між елементами подорожі.

5. Знання про локальні угруповання радіальних маршрутів.

6. Знання функціональних особливостей елементів.

Таким чином, вдале географічне розташування державних столиць Східноєвропейської дуги є ефективною основою для організації туристичного маршруту з багатим змістовним наповненням, високою атрактивністю і компактністю. Можливими є варіанти автобусних турів, змішаних аеро-автобусних турів, а також залізничних турів. Суспільно-географічне вивчення туристичних подорожей означає пізнання їхньої геопросторової організації, тобто отримання знань про точкові та лінійні елементи, їхнє взаємне розташування та просторові відношення, локальні угруповання елементів подорожі та функціональні особливості в контексті туристичної подорожі.

Список літератури

1. Шаблій О.І. Основи суспільної географії / О.І. Шаблій. - 2-ге видання. - Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. - 296 с.

